

Vision i världen

Information från fackförbundet Vision, 2022

Vill du
engagera
dig mer?

Kontakta
internationellt@vision.se

Den fackliga rörelsen är världens största demokrati-rörelse. Tillsammans med 251 miljoner medlemmar över hela världen jobbar vi i solidaritet tillsammans för goda arbetsvillkor, demokrati, rättvis fördelning av makt och resurser och en hållbar, klimatsmart framtid för alla. Både här hemma i Sverige och i resten av världen.

En viktig del av vårt internationella arbete är de utvecklingsprojekt som presenteras i den här skriften. Här möter du några av dina kollegor i världen, bland annat en socialarbetare i Libanons flyktingläger och en administratör på en myndighet i Zambia som beskriver hur arbetslivet påverkas av klimatfenomen som skyfall eller extrem torka.

vision

Socialarbetare i flyktingläger behöver allt stöd de kan få

Lara Adaimy

Lara Adaimy är socialarbetare i norra Libanon. Hennes jobb är att ge stöd till de många flyktingar som kommer från kriget i grannlandet Syrien. Ekonomisk hjälp från omvärlden är nödvändig för att kunna hjälpa både flyktingarna och den hårt drabbade inhemska befolkningen, berättar hon.

– Vi arbetar med extremt fattiga och sårbara människor, samtidigt som det råder en alarmerrande brist på resurser i dagens Libanon, säger hon.

I Libanon håller den offentliga sektorn inte alls samma nivå som vi är vana vid. Mycket av det sociala arbetet bedrivs av hjälporganisationer eller frivilliga insatser. Sedan flera år bedriver Vision ett biståndsprojekt tillsammans med PSI samt Vårdförbundet, fackförbundet ST och Akademikerförbundet SSR från Sverige. Projektet går ut på stärka såväl flyktingarnas som de inhemska arbetstagarnas situation genom att stärka fackens förmågor att värna arbetsvillkor och offentliga tjänster. Lara Adaimy understryker att behoven är enorma, och det gäller inte bara flyktingarna. Även socialarbetarna själva går ofta på knäna.

– Vi arbetar med mycket utsatta människor. Det innebär en enorm börda med de begränsade resurser vi har. Ofta händer oförutsedda saker och vi måste ständigt vara beredda att rycka in. Min arbetsgivare

har erbjudit både psykologhjälp och tid för återhämtning, men så är det inte för alla. Jag känner till många socialarbetare som har blivit utbrända, berättar hon. Lara är anställd av den danska hjälporganisationen Danish Refugee Center (DRC) och arbetar i hamnstaden Tripoli. Totalt har Libanon tagit emot så många flyktingar från Syrien att de nu utgör cirka en fjärdedel av befolkningen.

Laras och hennes kollegors arbetsuppgifter är minst sagt omväxlande och de måste inta många olika roller. Hit kommer flyktingar som saknar papper och behöver hjälp att ordna det. Hit kommer sjuka, undernärda, arbetssökande och bostadslösa. De söker hjälp i ett land där många redan är – just det – sjuka, undernärda, arbetssökande och bostadslösa.

Arbetet går ut på att på olika sätt försöka stärka möjligheterna att skaffa ett arbete och en dräglig tillvaro. DRC har olika program av typ arbetsmarknadsintroduktion och i Tripoli har man i år lyckats hjälpa ett tjugotal flyktingar till en anställning.

– Det låter kanske inte så mycket, men för dessa människor betyder det väldigt mycket. Många andra har fått utbildning och korttidsjobb. Vi har också kurser i kommunikation, jämställdhet, konfliktlösning med mera, säger Lara.

Fackligt tillhör hon Social Workers' Syndicate som har cirka 500 medlemmar. Det är bland annat de som utgör målgruppen för projektet.

Nissrin El Massri, som är styrelseledamot i förbundet, berättar att situationen i Libanon har förvärrats. Pandemin, den stora explosionen i Beiruts hamn, landets ekonomiska kollaps och krig och konflikter i närområdet har gjort att en majoritet av befolkningen lever under fattigdomsgränsen.

Nissrin El Massri

– Det råder verkligen en dramatisk och livshotande situation här. Vi behöver all hjälp vi kan få, säger hon.

Samtidigt ser hon positivt på de insatser som görs inom projektet. De bidrar till ökad medvetenhet om såväl flyktingarnas situation som om medlemmarnas rättigheter.

– Vi fungerar som förändringsagenter och förbättrar våra kunskaper inom flera områden tack vare projektet, säger Nissrin.

Najwa Hanna, regional samordnare för PSI i Mellanöstern och Nordafrika, berättar att i början var många libaneser tveksamma och såg flyktingarna som ett hot mot deras egna jobb och arbetsvillkor. Därför jobbade projektet målmedvetet med att skapa

Najwa Hanna

förståelse för flyktingarnas situation, bland annat genom att låta deltagarna besöka flyktingläger.

– Det ledde till positiva resultat. Sedan kom covid och då fick vi anpassa projektet till en ny situation. Trots alla svårigheter har jag en känsla att de som deltar känner en stolthet över vad vi gör. De vill lära sig mer och bli bättre på att försvara både fackliga rättigheter och flyktingars rättigheter, säger Najwa Hanna.

FAKTA OM FACKLIGA UTVECKLINGSPROJEKT

► De fackliga projekten finansieras huvudsakligen med Sidamedel och initieras vanligen av den fackliga federationen PSI (Public Services International) som Vision och andra fackförbund för offentligt anställda ingår i. De svenska förbundens

projekt samordnas av Union to Union, som är LO, TCO och Sacos gemensamma organisation för det fackliga utvecklingssamarbetet. Flykting- och migrantprojektet startade 2018 och bedrivs även i Algeriet, Jordanien och Tunisien.

Jorden runt med Vision

Här är en översikt över de fackliga biståndsprojekt runt om i världen som Vision är med och stödjer.

Honduras

Landet är ett av de farligaste som finns för fackligt aktiva och att arbeta fackligt i Honduras kan innebära livsfara. Projektet går ut på att stärka fackförbundens arbetssätt. Det har lett till att fler unga och fler kvinnor har engagerat sig. Facken har också blivit bättre på att bedriva påverkansarbete om fackliga och mänskliga rättigheter.

Paraguay

Den fackliga organisationsgraden i landet är bland de lägsta i världen. En förklaring är den stora splittringen mellan konkurrerande förbund. Projektet har fokuserat på att få facken att samarbeta för att uppnå ökad styrka. Det har nu börjat ge resultat, bland annat i kampen mot privatiseringar av offentlig sektor.

Kenya, Peru, Zambia och Tunisien

Målet med det här projektet är att öka fackens förmåga att arbeta strategiskt för en grön och rättvis klimatomställning, se sidan 6.

Algeriet, Jordanien, Libanon och Tunisien

Utveckla fackens roll för att stärka flyktingars och migranter mänskliga rättigheter och tillgång till offentliga tjänster, se sidan 2.

Egypten

Projektet syftar till att de oberoende fackföreningarna ska bli bättre på att organisera och driva på för fackliga rättigheter. Det handlar bland annat om ledarskapsutbildning och workshops om ILO:s regelverk. Projektet har även nått utanför storstäderna Kairo och Alexandria och lett till att fler gått med i facket.

Turkiet

Projektet startade 2021 och har som mål att engagera fler kvinnor och unga under 35 år i fackförbund inom offentlig sektor.

Så kan du stödja

Visions solidaritetsfond finns för att komplettera de mer långsiktiga utvecklingsprojekten. Till solidaritetsfonden kan alla medlemmar, klubbar eller avdelningar bidra. Pengarna används i första hand till att ge stöd till fackliga medlemmar i andra länder som råkat illa ut. Ett slående exempel är när förbundet under våren 2022 samlade in 530 000 kronor till de krigsdrabbade i Ukraina.

Tidigare har medel ur fonden använts till återuppbyggnad av facklig verksamhet efter jordbävningar. Det har också utgått juridisk hjälp till personer som

fångslats på grund av sitt fackliga engagemang, exempelvis i Turkiet och Honduras. Fonden har även stöttat rena fackliga kampanjer, bland annat i Filippinerna och Guatemala.

Nyligen har solidaritetsfonden även bidragit till PSI:s globala arbete för att förbättra HBTQ-personers situation i arbetslivet.

Den som vill ge bidrag till solidaritetsfonden kan swisha pengar till 1230323840 eller sätta in på pg 561212-2.

Hur skulle du vilja engagera dig i förbundets internationella arbete?

Anna Nilsson, handläggare på socialförvaltningen i Lund.
Ordförande i Visions Lundaavdelning och nationell kursledare:

– Jag skulle kunna bidra med kunskap och utbildning om Visions olika projekt. Jag är van att utbilda andra förtroendevalda och hade gärna gjort det även internationellt.

Eventuellt starta ett nätverk för förtroendevalda eller kanske få möjlighet till direktkontakt med medlemmar i de organisationer vi hjälper i andra länder.

Charles Smalldridge Virgo, arbetshandledare i Skärholmens stadsdelsförvaltning, Stockholm.
Utbildningsansvarig i Visions avdelningsstyrelse. Bor i Uppsala:

– Jag skulle vilja veta mer om hur man som enskild medlem kan påverka förbundet att stötta olika initiativ. Jag

känner själv starkt för Sydostasien där facken har en svag ställning och jag skulle vilja bidra till ökad medvetenhet om arbetstagares situation där. Kanske kan Vision erbjuda seminarier eller stödsamlingar. En dröm vore att min lokala avdelning kunde ha ett direkt utbyte med en organisation i den delen av världen.

Linda Söderberg, kanslissekreterare i Svenska kyrkan, Falköping.
Kursledare i Vision Skara stift.
Bor i Vara:

– Jag är idag inte så insatt i den delen av förbundets arbete, men på min arbetsplats finns ett engagemang för MR-frågor och internationell

solidaritet. Det är jag mycket glad för. Ett sätt skulle kunna vara att ingå i en referensgrupp eller inom ramen för kursledaruppdraget. Under 00-talet var jag med i ett fackligt utbildningsprojekt i Chile. Det påverkade mig som människa i grunden. Att bidra till fackligt lärande är målet för mitt engagemang.

När vattnet sinar och strömmen bryts

I **Zambia orsakar** klimatet gång på gång svåra katastrofer. Är det inte skyfall med översvämningar och elavbrott kan det vara långvarig torka med missväxt och hungersnöd. Då är det svårt att få mat och vatten för dagen eller att ens ta sig till jobbet. Det vet Milimo Kapombe, som är administratör på universitetet i Lusaka.

Milimo Kapombe

– Klimatförändringarna är ett stort problem här. Det händer ofta att strömmen går och då kan vi inte arbeta. Då säger arbetsgivaren att vi inte kan få lön. Ibland går det så långt som till uppsägningar, säger Milimo.

Även privatlivet påverkas förstås. Milimo berättar om hur hennes dag kan börja:

– När floderna är uttorkade har vi bara tillgång till vatten mellan klockan 4 och 5 på morgonen. Då får jag gå upp halv fyra och tappa upp tillräckligt för ett helt dygn innan jag går till jobbet. Eller när elen går, då ger sig folk ut och hugger ner träd för att kunna laga mat eller värma sig. En del köper träkol. Det är inte heller bra, det är dåligt för klimatet och dessutom dyrt.

Nämnas bör också väderfenomenens effekter på jordbruket där många zambier arbetar och ännu fler berörs av. Eftersom kvinnorna har huvudansvaret för hemmet så har klimatets påverkan också en tydlig jämställdhetseffekt, påpekar Esther Chimese på offentligfacket CSAWUZ.

Esther Chimese

Milimos och Esthers fackförbund deltar i det klimatprojekt som Vision bedriver i flera länder tillsammans med de svenska fackförbunden Vårdförbundet, ST, Kommunal och Akademikerförbundet SSR. Behovet av insatser är stort, inte minst när det gäller att höja medvetandet om klimatkrisen och om hur man kan agera fackligt. De har själva deltagit i projektet och sprider sina kunskaper vidare till andra medlemmar.

Zambias regering har nyligen inrättat ett departement – Ministry of Green Economy and Environment – för att hantera klimatomställningen. Esther berättar att facket har vänt sig dit och begärt en fond för utbildning i klimatfrågor.

En fråga som de vill veta mer om är så kallad Just Transition, alltså hur omställningen ska bli rättvis.

Sandra van Niekerk som är projekt-samordnare för PSI i södra Afrika håller med.

Sandra van Niekerk

– Hittills har vi inte haft så stort fokus på rättvis omställning. Det beror delvis på att de flesta afrikanska länderna inte använder så mycket fossil energi och inte är så kolberoende. Det är inte länderna som drabbas av vädereffekterna som har orsakat utsläppen, säger hon.

Därför har projektet hittills gått ut mer på insatser för anpassning än på begränsning av utsläpp.

– Det vi kommer att fokusera mest på framöver är jämställdhetsaspekterna och sårbarheten när det gäller vatten- och elförsörjning. Men vi måste också se bredare på frågan om hur omställningen ska bli rättvis, säger Sandra van Niekerk.

MER OM DEN FACKLIGA KLIMATKAMPEN

► Förutom i Zambia pågår projektet även i Kenya, Tunisien och Peru. Det startade 2017. Syftet är att stärka fackets förmåga att arbeta för en rättvis klimatomställning. Fokus ligger på offentliga tjänster, framför allt vatten- och energiförsörjning, men även exempelvis räddningstjänst och samhällsplanering. Ett konkret resultat är handbok Time to Act som utgör ett verktyg för fackliga ledare som vill bidra i kampen mot klimatförändringarna.

Klimatkris, krig och covid...

Världen befinner sig i en svår situation idag med pandemi, klimatkris och krig. Rosa Pavanelli, generalsekreterare för det globala facket för offentliganställda, PSI, talar om "the three Cs – covid, climate and conflict".

Hur ser du på fackets roll i denna svåra tid?

– Vi måste presentera alternativa svar på de rådande kriserna. Det vi kämpar för är mänskliga rättigheter och offentliga tjänster av god kvalitet. Klimaträttvisa för oss betyder att de rika länderna som orsakat växthussläppen ska hållas ansvariga och säkra en rättvis omställning. Fattiga länder har fått betala ett alldeles för högt pris. Med kriget i Ukraina föreslås tyvärr saker som bara förlänger bruket av fossila källor. Vi vill se något helt annat – hållbar utveckling baserad på rättvisa och mänskliga rättigheter.

Har facken i offentlig sektor en annan roll och ett särskilt ansvar här?

– Ja, vår är roll annorlunda. Det är våra medlemmar som levererar mänskliga rättigheter. Vi säkerställer att folk får vård, utbildning, tillgång till vatten och bostäder och bidrar även till ett socialt inkluderande samhälle. Vi är "Fabriken för grundläggande rättigheter", det är det vi producerar. Men vi är också en slags radar för förändringar i samhället. Vi kan före alla andra uppfatta om det är förändringar på gång. Inte bara demografiska förändringar som att fler barn behöver skola eller fler äldre behöver vård, utan också när sådant som flyktingvågor eller pandemier sprider sig.

På vilka konkreta sätt kan medlemsförbunden bidra? Hur viktiga är exempelvis utvecklingsprojekten som bland annat Vision driver?

– De är en modell för hur vi ska arbeta. Se på flyktingprojektet i MENA-regionen (Mellanöstern och Nordafrika). Det området täcks traditionellt av humanitära organisationer. Nu har även facket

gett sig in för att se till att flyktingarna har tillgång till grundläggande rättigheter som hälsa, utbildning och vatten. Men det handlar också om fackliga rättigheter och goda arbetsvillkor.

Ett annat av Visions projekt är klimatprojektet. Vad hoppas ni uppnå där?

– Avsikten är att öka medvetandet och bygga kapacitet i våra medlemsförbund för att hantera klimatkrisen. Det har redan gett resultat. Vi har ett bra deltagande. Klimatförändring är inte bara en slogan som används lättvindigt. Våra medlemmar är engagerade och beslutsamma att göra något. Vi är på väg att skapa en ny kultur, säger Rosa Pavanelli.

Rosa Pavanelli

PSI

- ▶ Public Services International, PSI, är den globala federationen för fackförbund inom offentlig sektor. PSI har mer än 700 medlemsförbund i 154 länder och representerar 30 miljoner arbetstagare. Rosa Pavanelli valdes till generalsekreterare 2012. Hon är från Italien och dotter till en facklig ledare.

»Vi vill skapa ett bättre samhälle«

Vision vill informera mer om förbundets internationella arbete. Vi ställde några frågor till förbundsordförande Veronica Magnusson.

Vad vill du som ordförande säga till medlemmarna – varför satsar Vision på internationellt utvecklings-samarbete?

– Vi tror på fackliga rättigheter som vägen att bekämpa fattigdom och att skapa ett bättre samhälle. Den tron stannar inte vid Sveriges gränser. Hur vi har det och hur våra kollegor runt om i världen har det hänger ihop. Det är också därför som vi jobbar med samma typ av frågor här hemma och internationellt. Det gäller till exempel arbetet med att ratificera FN-organet ILO:s konvention 190 om att förebygga våld och hot på arbetsplatsen som är en viktig del av vårt projekt i Honduras.

Behoven av stöd runt om i världen är närmast oändliga. Hur avgörs det vilka insatser Vision ska stödja och i vilka länder?

– När det gäller utvecklingsprojekten söker vi medel från Sida som bekostar 90 procent av stödet. Vilken typ av projekt vi ansöker om görs upp i samarbete med PSI som har den bästa överblicken över var behoven finns och var det finns kapacitet att göra en insats. Vi vill hålla oss inom områden där Visions medlemmar arbetar och kan känna igen sig. Frågor som är viktiga för oss är till exempel klimatet, välfärden, HBTQI och att stärka kvinnors och yngre medlemmars deltagande.

Kan du ge exempel på vad som har uppnåtts tack vare sådana här projekt?

– Förutsättningarna för att bedriva fackligt arbete ser väldigt olika ut. I vissa länder kan det vara förenat med livsfara. I Paraguay till exempel var den fackliga rörelsen väldigt splittrad. Där har vi lyckats få facken att enas och driva kampanjer i vissa frågor. Det gör att de blir bättre på att lyfta sina rättigheter.

Har du något personligt intryck ”från fältet” som du kan dela med dig av?

– För mig handlar det ofta om att träffa fackliga kollegor i PSI:s styrelse. En person som gjort starkt intryck och blivit en förebild för många är Irene Khumalo från Eswatini, som tidigare hette Swaziland, där vi bedrivit ett projekt. Genom våra insatser för att öka kvinno-

Veronica Magnusson

representationen har hon kunnat göra facklig karriär även internationellt. Det känns väldigt bra.

Vad hoppas du på för resultat i de nu pågående projekten, till exempel klimat- och flyktingprojekten?

– Klimatfrågan blir alltmer akut och borde vara närvarande överallt. Därför är det så viktigt för oss som verkar inom samhällsbyggnad- och service att jobba med anpassning till ett förändrat klimat. Det kan handla om att bygga bostäder som inte spolats bort vid extremväder eller att se på energi- och vattenförsörjningen på ett nytt sätt. Samtidigt ska vi bidra till minskad klimatpåverkan. Vi hoppas att fler medlemmar får möjlighet till det.

– Även de yrkesgrupper som möter flyktingar måste ges möjlighet att bidra på bästa sätt och det hoppas vi att vårt projekt medverkar till. Vi hoppas också att våra projekt ska leda till att fler ser värdet av fackligt arbete för vi tror ju på att det är ett väldigt bra sätt att göra både arbetslivet och samhället bättre, säger Veronica Magnusson.